

Analys av enkät (enkätundersökning april/maj 2021 av Leader Folkungaland)

Maj 31, 2021, analys av Mikael Syväjärvi, ALMINICA AB, mikael@alminica.se; 0763-191305

Sammanfattande analys

190 personer har svarat. Flest svar av äldre personer. Flest svar från verksamma i föreningar. Enkäten innehöll flervalsalternativ och frisvar. Det är många som svarat på flera alternativ och många svar som utgör frisvar. De som har svarat har således varit engagerade.

I frågor med flervalsalternativ är det återkommande att det är lägst svar i alternativet *Annat*. Det tolkas som att de svarsalternativ som gavs var tillfredsställande, och att Leader Folkungaland har god översikt om vilka frågor som är av vikt. Det är förhållandevis inte stora variationer mellan givna alternativ.

De två svarsalternativ som fick flest svar inom varje kategori (flest svar först) och kommentar mot remissversion av utvecklingsstrategi för Östergötland:

Utvecklingsbehov: *(1) sysselsättning och tillväxt; (2) utveckla möjligheter till aktiviteter och upplevelser.* Dessa två samstämmer med vad som kommer fram inom sällningen (se följande svar) mot strategiska områden i remissversion av utvecklingsstrategi för Östergötland.

Goda livsvillkor: *(1) projekt som syftar till god hälsa för människor; (2) stimulera innovationer för att skapa ett mer hållbart och inkluderande samhälle.*

Koppling mot remissversion utvecklingsstrategi för Östergötland:

Områdena hälsa och samhälle har mer vikt än utbildning och boende.

Attraktiva livsmiljöer: *(1) stimulera utveckling av olika platsers specifika förutsättningar; (2) medverka till att utveckla goda boendemiljöer.*

Koppling mot remissversion utvecklingsstrategi för Östergötland:

Områdena tillvarata platsers attraktion och upplevelser har lite mer vikt än boende och kultur, men det är inte stor viktskillnad. Infrastruktur har många svar kring kommunikation (främst fysisk, trafik men även digital) medan ostlänken bara nämns ett par enstaka svar.

Klimatneutralt och cirkulärt: *bidra till att stimulera idéer som bidrar till ökad återvinning och återbruk; (2) arbeta för påverka energiförbrukningen i hållbar riktning.*

Koppling mot remissversion utvecklingsstrategi för Östergötland:

Detta område har svagast koppling mot frisvar. Dessa frågor har funnits under längre tid och folk vet kanske mer om att det pågår och utvecklas.

Förnyelseförmåga och konkurrenskraft: *(1) verka för en utvecklad mångfald på landsbygden; (2) använda platsens unika fördelar för att utveckla kreativa lösningar på lokala utmaningar (smart landsbygd).*

Koppling mot remissversion utvecklingsstrategi för Östergötland:

Svaren kopplar mer mot entreprenörskap och nyföretagande samt ökade satsningar på investering och etablering. I frisvar finns inga kommentarer om smart specialisering eller koppling till Linköpings universitet. Mikael har själv medverkat inom uppbyggnaden inom smart specialisering (var S3 mäklarexpert i styrkeområdet avancerade material 2013-2018) och har sett att många (som inte ingår i organisationer som medverkar inom smart specialisering) kan inte beskriva smart specialisering eller känner till smart specialiseringsstrategin överhuvudtaget. Införlivande av smart specialisering är långsiktigt och nödvändigt arbete efter som den visar "horisonten", men behöver nå ut mer på riktigt. I remissen står det " Smart specialisering handlar om att stötta konkreta aktiviteter som kan bidra till nytta, förnyelse, utveckling och synergier för flera sektorer." Det stämmer med Mikael's erfarenhet, det existerar projekt och aktiviteter som redan gör saker som sammanfaller med smart specialisering, men individer och företag ser inte kopplingen mot smart specialisering (eftersom många känner inte till smart specialisering). Koppling och förståelse skulle skapa synergier.

Att det inte finns koppling i frisvar mot forskning och utbildning kan vara för att det känns som ett stort gap och andra saker inom boende, arbete, ungdom, etc har närmare koppling.

Frisvar för kategorierna:

Utmaningar (för närområdet): Det som helt dominerande genomsyrar svaren är kring brist på allmänna kommunikationer, kollektivtrafik, bussförbindelser, cykelvägar. Många reflektioner kring digitaliseringen, både som möjlighet samt att har lärande- och utbyggnadsbehov. Urbanisering och mobilitet på landsbygd. Flertal svar oroar sig kring unga, som nedläggning skolor (flest frisvar efter kommunikation) och även att ungdomar inte kan resa kollektivt (skola i större stad, intressen etc).

Möjligheter inom räckhåll: Dominerande svar är kring besöksnäring, upplevelser (natur, kultur, etc), turism. Sedan kommer många svar kring företagande och ungdom. Flera svar inom cykelvägar, men inte beskrivningar på vilket sätt de är en möjlighet. De flesta svar listar möjligheter, men beskriver inte närmare. Förmodligen nyttigt om varje kommun har utbyten kring möjligheter och sällar fram mer konkret.

Övriga förslag, inspel och synpunkter. De flesta frisvaren berörde frågeställningar som täcks av tidigare frågor. Några av svaren påvisar det positiva med Leader Folkungaland och nyttan av att skapa utbyte på olika sätt.

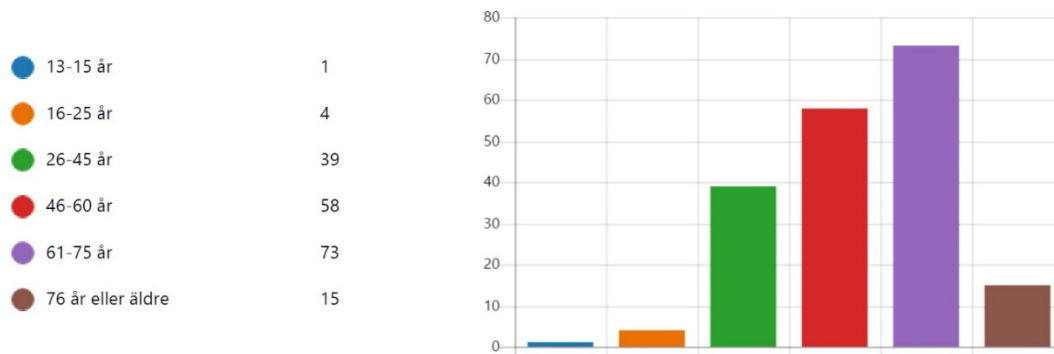
Egen reflektion: När jag gått igenom svar och medverkat i andra relevanta sammanhang för landsbygdsfrågor får jag känslan av att två områden som binder frågor och framtid handlar om skapa mötesplatser och värna om de unga så de kan medverka i skola, fritidsaktiviteter och engageras i landsbygdsfrågor. Mötesplatser skapar idéer och förståelse. Unga handlar om varför familjer väljer att bo på landet och långsiktigheten i en levande landsbygd.

Detaljer

Enkäten besvarades av 190 personer (92 kvinnor och 98 män).

Åldersfördelningen hos de som svarat har tydlig dominans av högre ålder. Man kan förvänta sig att det är en följd av att äldre har mer egna intressen av detta än unga under 25 år. Fler unga hade kanske svarat om de blivit mer direkt inbjudna. En enkät riktad mot unga genomförs samtidigt som denna enkät utvärderas. Frågorna skiljer sig lite, enkäten till de unga är mer förenklad och har mer frisvarsupplägg.

Jag är ...

Svar finns från alla ingående kommuner. Om man vill bearbeta fördelningen så behöver den mer tolkning, exempelvis jämföra med hur många som bor i respektive kommun.

Antal svarande är främst från medlemmar i föreningar (123 st). Sedan är det 41 från företag och 24 från intresseföreningar.

Utvecklingsbehov.

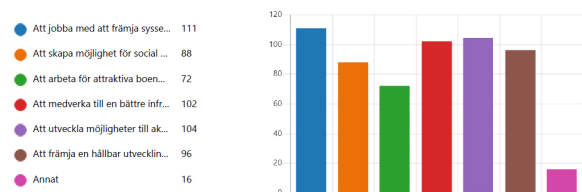
I genomsnitt har varje person fyllt i cirka tre (medelvärde 3.1) alternativ. De är relativt lika fördelade över de alternativ som gavs (inga avsevärt stora skillnader).

Något fler antal svar i **Sysselsättning och tillväxt**. Rimligt eftersom sysselsättning är grundbehov för de flesta. Sedan uppmärksammas behov kring aktiviteter, upplevelser och infrastruktur.

Något färre antal svar i *Attraktiva boendemiljöer*. Flera av svarande har förmodligen eget boende, andra frågor prioriteras lite mer.

Lägst antal svar i alternativet *Annat* (tolkas att svarsalternativ var tillfredsställande).

- **Att jobba med att främja sysselsättning och tillväxt**
- Att skapa möjlighet för social delaktighet
- Att arbeta för attraktiva boendemiljöer
- **Att medverka till en bättre infrastruktur**
- **Att utveckla möjligheter till aktiviteter och upplevelser**
- Att främja en hållbar utveckling och omställning
- Annat

Goda livsvillkor (för Leader Folkungaland att arbeta vidare med)

Goda livsvillkor (viktiga delar som väl fungerande arbetsmarknad, god folkhälsa, samverkan mellan människor och engagemang för samhällets utveckling, utbildningsutbud som matchar arbetsmarknadens behov.

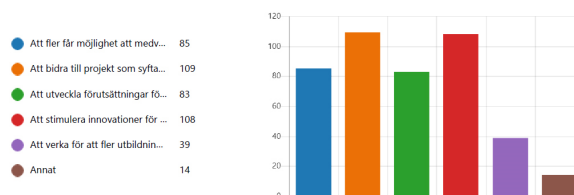
I genomsnitt har varje person fyllt i drygt 2 (medelvärde 2.3) alternativ. Svaren är relativt lika fördelade över fyra alternativ som gavs.

Flest svar inom **projekt som syftar till god hälsa för människor** och **stimulera innovationer för att skapa ett mer hållbart och inkluderande samhälle**. Hälsa är naturligt viktigt för allt annat. Man kan undra om det är *innovationer* som är viktigt för ett mer hållbart och inkluderande samhälle, eller om samma respons skulle vara för *projekt* för ett mer hållbart och inkluderande samhälle (eller omvänt, *innovationer* som syftar till god hälsa för människor, skulle responsen vara lika hög som för *projekt* som syftar till god hälsa för människor). En gissning är att innovationer inte är det bärande i responsen, utan *god hälsa för människor* och *hållbart och inkluderande samhälle*).

Tydligt lägre antal svar för alternativet *Fler utbildningsinsatser*. Tolkningen är att de utbildningar som finns är tillfredsställande. Rimligen finns utbildningarna i städerna och man är beredd att resa. Det är inte rimligt att ha samma utbildning på många olika ställen, utan de samlas naturligt i vissa punkter (orter).

Lägst antal svar i alternativet *Annat* (tolkas att svarsalternativ var tillfredsställande).

- **Att fler får möjlighet att medverka i samhällslivet**
- **Att bidra till projekt som syftar till god hälsa för människor**
- Att utveckla förutsättningar för attraktivt boende
- **Att stimulera innovationer för att skapa ett mer hållbart och inkluderande samhälle**
- Att verka för att fler utbildningsinsatser når deltagare i Folkungaland
- Annat

Utmaningar (för närområdet) – 128 frisvar

Det som genomsyrar svaren är brist på allmänna kommunikationer / kollektivtrafik och nerläggning av skolor. Flertal svar reflekterar oro för att ungdomar inte kan resa kollektivt (skola i större stad, intressen etc).

Att få ungdomar att aktivera sig, att det inte finns aktiviteter som erbjuds.

Mikael noterar: verkar finnas länk mellan kommunikationer och unga. Inga unga om inte finns skola och kommunikation. Utan unga blir det ingen tillväxt. Mikael minns en artikel om IT-företaget Sectra (som omsätter ca 1.5 miljard). För att attrahera kompetent arbetskraft fanns två krav: bra skola för barnen och bra kommunikation

(utan flygplats så skulle Sectra sannolikt flytta)¹. Finns parallell till skola/ungdom och kommunikation på landsbygd för att människor ska attraheras att bo.

Brist på aktivt nätverkande mellan aktörer.

Behov av att samlas. Servicebutiker är ett sätt men ställer utmaningar eftersom personal måste kunna många olika saker (ombud etc).

Pandemin har skapat ökat intresse för att bo på landet.

Flera svar uttrycker oro för pandemins effekter. I analysen så kan det ses som en utmaning idag, men den kanske inte finns 2023-2027.

Möjligheter inom räckhåll - 108 frisvar

Dominerande svar är kring besöksnäring, upplevelser (natur, kultur, etc), turism. Detta samstämmer med frågan om förnyelseförmåga och konkurrenskraft där utveckla mångfald på landsbygd har fler svar.

Sedan handlar många svar om företagande och näringslivsverksamhet, boende, kommunikation (både kollektivtrafik som cykelbanor).

Attraktiva livsmiljöer (Stadsmiljöer och landsbygdsmiljöer ska betraktas likvärdigt.)

Hela Folkungaland ska utvecklas för att skapa en mångfald av attraktiva livsmiljöer. En del av arbetet handlar om att förstärka den digitala infrastrukturen (främst på landsbygden).

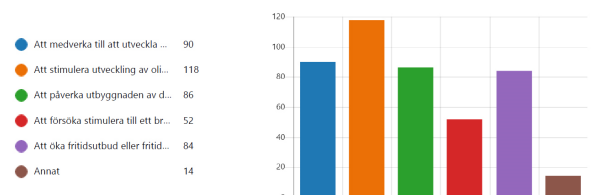
I genomsnitt har varje person fyllt i drygt 2 (medelvärde 2.3) alternativ. Svaren är relativt lika fördelade över de alternativ som gavs.

Lite fler svar för *Att stimulera utveckling av olika platsers specifika förutsättningar*. Övriga framträdande svar handlar mer om utveckla och bygga ut boendemiljöer och digital infrastruktur (väger mer än kring fritid och kultur).

Lite lägre antal svar för *Stimulera till ett bredare kulturutbud*. Tolkningen är att det kulturutbud som finns är relativt tillfredsställande.

Lägst antal svar i alternativet *Annat* (tolkas att svarsalternativ var tillfredsställande).

- **Att medverka till att utveckla goda boendemiljöer**
- **Att stimulera utveckling av olika platsers specifika förutsättningar**
- **Att påverka utbyggnaden av den digitala infrastrukturen**
- Att försöka stimulera till ett bredare kulturutbud
- Att öka fritidsutbud eller fritidsaktiviteter
- Annat

¹ <https://corren.se/artikel/8j8gv3ml>

Klimatneutralt och cirkulärt

Handlar om hur vi kan jobba med ekologisk hållbarhet, förändra energiförbrukningen i den riktningen och bland annat kunna få till återvinning i olika former, till exempel återbruk.

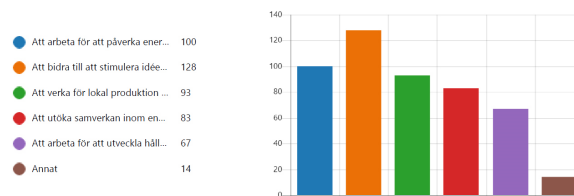
I genomsnitt har varje person fyllt i drygt 2 (medelvärde 2.5) alternativ. Svaren är relativt lika fördelade över de alternativ som gavs.

Lite fler svar för **Att bidra till att stimulera idéer som bidrar till ökad återvinning och återbruk**

Lite färre svar för *Att arbeta för att utveckla hållbart skogsbruk*. Kan tolkas att skogsbruk är en stor och viktig del men fler arbetar med annat än skogsbruk. De som arbetar med skogsbruk har nog bra insikt och agerande.

Lägst antal svar i alternativet *Annat* (tolkas att svarsalternativ var tillfredsställande).

- **Att arbeta för att påverka energiförbrukningen i hållbar riktning**
- **Att bidra till att stimulera idéer som bidrar till ökad återvinning och återbruk**
- **Att verka för lokal produktion av förnybar och fossilfri energi**
- Att utöka samverkan inom energi- och klimatområdet
- Att arbeta för att utveckla hållbart skogsbruk
- Annat

Förnyelseförmåga och konkurrenskraft

Det här området är inriktat på att utveckla attraktion och konkurrenskraft. Det kommer kräva innovationsförmåga och utvecklingsarbete, där samverkan mellan universitet och näringslivet är en viktig förutsättning.

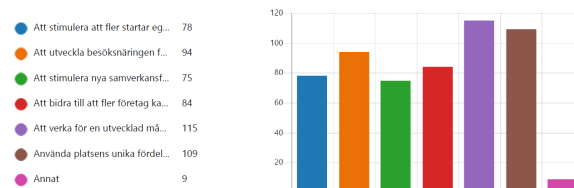
I genomsnitt har varje person fyllt i cirka 3 (medelvärde 3.0) alternativ. Svaren är relativt lika fördelade över de alternativ som gavs.

Lite fler svar för **Att verka för en utvecklad mångfald på landsbygden**

Lite färre svar för *Att stimulera nya samverkansformer och ökad social delaktighet*. Tolkas som att företagande och samverkansformer finns och sker. Fler möjligheter kan skapas genom att arbeta mer med besöksnäring och i olika form (mångfald). Det samstämmer med frågan kring möjligheter (fler frisvar inom besöksnäring, upplevelser (natur, kultur, etc), turism).

Lägst antal svar i alternativet *Annat* (tolkas att svarsalternativ var tillfredsställande).

- Att stimulera att fler startar egna företag och i synnerhet att fler kvinnor startar företag
- **Att utveckla besöksnäringen för att ge möjlighet till fler arbetstillfällen och Folkungalands attraktionskraft**

- Att stimulera nya samverkansformer och ökad social delaktighet
- Att bidra till att fler företag kan utvecklas
- **Att verka för en utvecklad mångfald på landsbygden**
- **Använda platsens unika fördelar för att utveckla kreativa lösningar på lokala utmaningar (smart landsbygd)**
- Annat

Övriga förslag, inspel och synpunkter - 54 frisvar

Inte lika många svar som i andra frågor med frisvar. Mycket har rimligen täckts av tidigare frågor.

Frisvaren berörde ofta ämnen som frågorna täckt och enstaka svar lyfta fram andra tankar. Några utvalda svar som ger en extra tanke:

”Varje område har sina speciella hjärtefrågor. Satsa på att inventera olika områden och stöd lokala byalag och föreningar.”

”Vad uppskattar du mest med att leva och bo på landsbygden? Vilket är det största hindret att leva och bo på landsbygden?”

”Synas mer vad/vilka ni är o gör, för den stora allmänheten. Hjälpa till med projekt, hur man får bidrag osv. Berätta om projekt ni deltagit i, hur de blev va alla gjorde.”

”Tycker att detta är ett riktigt bra initiativ - att få fram ideér och förslag från gräsrotterna.”

”Delge information hur man förverkligar en dröm/idé till verklighet med hjälp och kunskap från folkungaland”

”Jag tycker att Folkungaland ska fokusera på ”det goda livet på landet”. Kommuner har ett generellt ansvar, ni ska ha fokus på ert område. Se möjligheter inte omöjligheter.”

” Gör det lättare för innovativa personer att ta del av stödet från Folkungaland. Låt ansökan vara en möjlighet och inte ett hinder”

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden